

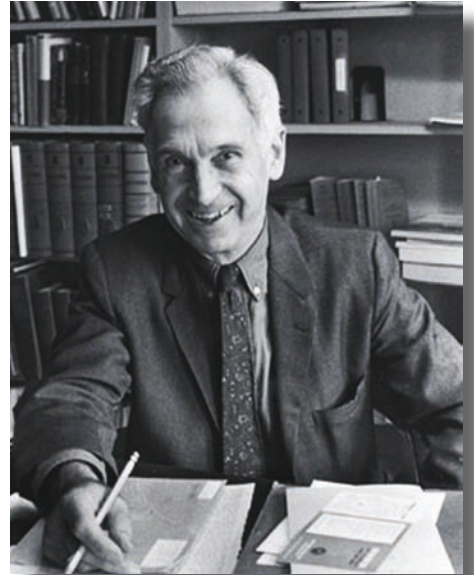
ERNST MAYR (1904-2005)

Ernst Mayr va nèixer el 5 de juliol de 1904 a Kempten, Alemanya, molt a prop de la frontera amb Àustria i Suïssa. Va ser un dels tres fills d'Helena Pussinelli i Otto Mayr. La família Mayr valorava molt l'educació dels fills, per això tant el jove Ernst com els seus germans van rebre una educació molt completa, que incloïa l'estudi de grec i llatí.

Un cop graduat a l'escola de secundària de Dresden, Mayr pensava que la seva vida ja estava predestinada: seguiria la tradició familiar establerta per 4 generacions de grans metges. Així, el jove Mayr va matricular-se el 1923 a la Universitat de Greifswald per estudiar Medicina.

Tanmateix, un fet casual i insòlit va canviar la seva vida, un fet que a la llarga el convertiria en explorador, naturalista, ornitòleg, filòsof de la ciència, professor de Harvard, i una de les figures més importants de la Biologia del segle XX.

Des de petit, Mayr s'havia convertit en un ornitòleg aficionat. Aprofitant les vacances de primavera, Mayr agafava la seva bicicleta per endinsar-se pels boscos i llacs de la reserva de caça de Moritzburg. I allà va ser on va ocórrer l'esdeveniment que canvià la seva vida: El 1923, l'estudiant de Medicina de Greifswald hi va observar 2 ànecs molt i molt estranys. De seguida es va adonar que eren dos exemplars extraordinaris i va córrer bicicleta avall a través de boscos, prats i camins de cabres per tornar a Dresden i explicar la seva gran descoberta. Tanmateix, no va aconseguir convèncer ningú perquè l'acompanyés i confirmés la seva observació. Així que va remenar llibres i finalment va identificar aquells ànecs entre les seves pàgines: es tractava de dos xibecs, una espècie que no s'havia observat per aquells indrets feia uns 77 anys.

Quan va explicar la seva fantàstica troballa als seus amics, també aficionats a l'ornitologia, cap d'ells no el va creure, i el jove Mayr va quedar totalment decebut.

Poc més tard, durant una festa universitària, Ernst va sentir la necessitat d'ofegar les penes explicant-li la història dels ànecs a un desconegut, un pediatra que poc podria fer-hi al respecte, aparentment. Però va donar la casualitat que aquell home coneixia el Professor Erwin Stresemann, un prestigiós ornitòleg de Berlín, al qual va escriure de seguida una carta de presentació demanant-li audiència pel jove Mayr.

No obstant, quan Mayr va arribar a Berlín, el professor Stresemann el va rebre amb molt poca cortesia, i es va dedicar a examinar-lo i a comprovar els seus coneixements com a naturalista, així com a revisar els seus quaderns i els seus apunts de camp. Finalment, convençut de les qualitats de Mayr com a naturalista, va acceptar de publicar la seva descoberta genuïna.

Stresemann va quedar tan impressionat pel jove Mayr que el va convidar a treballar al Museu de Berlín com a col·laborador aquell mateix estiu. La seva tasca consistiria a classificar espècimens d'ocells arribats dels tròpics. De seguida va quedar fascinat per la fauna de les selves tropicals i va pensar que li haviem donat *les claus del Cel* amb aquella feina; de manera que cada vegada que tenia alguns dies lliures a la Universitat, se'n tornava cap a Berlín per continuar amb la seva tasca.

Just abans de llicenciar-se el 1925, el Professor Stresemann va oferir-li de realitzar una expedició als tròpics, amb la condició que abandonés la seva carrera mèdica i iniciés un doctorat en ornitologia.

I això va fer. Als 21 anys Mayr iniciava el seu doctorat amb Stresemann i aviat una altra casualitat, més sarcàstica aquesta vegada, dirigiria el rumb de la seva vida.

El 1927 Mayr va acompanyar el seu director de tesi, el Professor Stresemann al Congrés Zoològic Internacional que tenia lloc a Budapest. Allà va tenir l'oportunitat de conèixer a Lord Walter Rothschild, un poderós banquer anglès. En el seu museu privat a Hartfordshire, Lord Walter estava formant la col·lecció d'ocells més gran i més ben estructurada del món. De nou, Mayr es va poder beneficiar d'una casualitat: el naturalista contractat per Lord Walter que feia les expedicions a Nova Guinea havia mort sobtadament després d'anys de servei, i el banquer anglès buscava desesperadament un ornitòleg que el substituís. Mayr estava just en el lloc indicat en el moment oportú...

L'any següent (1928) Mayr era enviat a Nova Guinea amb el patrocini de Lord Walter i del American Museum of Natural History de Nova York, i així realitzava el viatge iniciàtic com a naturalista que era tradicional entre els zoòlegs de l'època. Durant tot l'any va explorar 6 muntanyes de Nova Guinea fins aleshores mai explorades, on va recollir 3.400 espècimens d'ocells i va descriure 38 espècies noves d'orqueïdes.

El 1930, malalt de malària i disenteria, va rebre una invitació urgent per participar en una expedició pels mars del Sud patrocinada pel filantrop Harry Payne Whitney, que sobtadament s'havia quedat sense director. Mayr tornava a estar al lloc adequat en el moment oportú.

L'expedició pels Mars de Sud va ser tota una aventura on Mayr va recollir gran quantitat de material per omplir tota un nou pavelló del Museu Americà d'Història Natural de Nova York. El 1931 va continuar les seves expedicions per les Illes Salomón; però ja començava a ser hora fer

cap al museu i treballar amb els materials que havia recollit els darrers anys.

Durant el seu primer any al museu de Nova York va publicar una dotzena d'articles on descrivia noves espècies i subespècies. Lord Walter Rothschild, el banquer anglès, va convidar-lo a Anglaterra per substituir al conservador de la seva enorme col·lecció d'ocells, càrrec que va acceptar.

Cap al 1936, Mayr va convidar a Theodosius Dobzhansky a estudiar aquella immensa col·lecció i de seguida en va quedar impressionat. Els estudis de Mayr van inspirar a Dobzhansky les idees que es recullen en el seu llibre *Genètica i l'origen de les espècies* (1937), el llibre que representa el naixement de la Teoria Sintètica de l'Evolució. Durant les dècades dels 30 i els 40, Mayr va col·laborar amb Dobzhansky, Julian Huxley, i George Gaylord Simpson per arribar a formular la síntesi evolutiva moderna, incorporant els nous descobriments realitzats pels naturalistes i els genètics de poblacions dins l'estructura de la teoria de Darwin.

Mayr hauria seguit a Anglaterra si no hagués estat per una altra situació fortuïta. Lord Walter Rothschild, víctima del xantatge econòmic d'una de les seves amants, va arruïnar-se i va haver de vendre la seva apreciadíssima col·lecció d'ocells. Al Museu d'Història Natural de Londres en va vendre 280.000 espècimens, i Mayr va acompanyar els ocells per quedar-se a treballar de nou en aquest museu.

Continuà doncs els seus estudis sobre especiació i publicà un article molt influent sobre la diversitat d'espècies a les illes Salomó i Fiji. Les seves conferències sobre aquesta recerca eren molt ben rebudes, especialment quan en un cas, el conferenciant anterior (el prestigiós genètic Sewall Wright) havia avorrit el públic de mala manera. I per tant, la conferència de Mayr, a continuació, va ser rebuda amb alleujament i entusiasme. Per això, va ser convidat a donar-ne un parell d'elles en el marc de les prestigioses conferències Jessup de la Universitat de Columbia. A ell i a l'altre conferenciant que hi va participar (el botà-

nic E. Anderson), se'ls va demanar que redactessin les seves conferències per fer-ne un llibre. Però Anderson, que era maníac-depressiu no va poder realitzar la seva part i aleshores Mayr va completar el llibre sencer: *Sistemàtica i l'Origen de les Espècies* (1942), una obra clàssica que va redefinir el concepte d'espècie en termes reproductius i va donar una sòlida estructura a la teoria evolucionista.

El 1953 Mayr s'incorporà al Museu de Zoologia Comparativa de la Universitat de Harvard, del qual fou nomenat director el 1961. Durant la commemoració del centenari de Darwin, l'any 1959, publicà dos dels seus articles més influents: *Darwin i la teoria de la evolució en Biologia i Agassiz, Darwin i Evolució*. Als anys 60 començaren a aparèixer les seves publicacions de filosofia i d'història de la biologia i el 1963 va publicar el llibre *Espècies Animals i Evolució*. El mateix Stephen Jay Gould reconeixia que aquest llibre era el que més l'havia influït en les seves idees sobre l'evolució.

Fascinat per l'atzar que havia dirigit indirectament la seva carrera, a Mayr li agradava explicar-la en termes d'història contingent (un procés amb un cert paral·lisme amb l'evolució) dient que si no hagués estat pel xantatge de l'amant de Lord Walter Rothschild, Mayr mai hagués tornat a Nova York i no hagués tingut contacte amb la Universitat de Columbia ni la de Harvard, cosa que el van convertir a la llarga en evolucionista i historiador de la ciència. Si Sewall Wright no hagués fet una conferència tan avorrida abans de la seva, o si l'explorador de Nova Guinea no hagués mort, o fins i tot, si no hagués vist mai aquella parella d'ànecs a Alemanya o no ho hagués explicat mai a aquell pediatra, Mayr no hauria tingut una carrera tan remarcable, segons ell mateix afirmava.

Ernst Mayr, que el passat 5 de juliol del 2004 havia complert 100 anys, portava més de 50 treballant al Museu de Zoologia Comparativa de Harvard, tot i que s'havia retirat de la vida acadèmica el 1975. El proppassat 3 de febrer del 2005 Mayr ens abandonà, deixant rera d'ell un legat que tot biòleg hauria d'agrair.